Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

№ 57

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱՍԻՐԱՑ ԵՂԲԱՅՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ԹԱՐԱՖՐՆՏԱՆ ՆԷՇՐ ԷՏԻԼՄԻՇՏԻՐ

152

ՎԱՖԹԻԶ ՆԷՇ ՏԻՐ

ՊԷՅՐՈՒԹ
8պ. "ԱՆԱՀԻՏ"
1934

435-ԿՀ (493.)

ՎԱՖԹԻԶ ՆԷ ՏԻՐ

1. ՎԱՖԹԻԶ ՅՍ. ՔՐԻՍՏՈՍ ԷՖԷՆՏԻՄԻԶ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄՈՒԾ ՊԻՐ ՍԲԲՐ ՏԸՐ

Վաֆթիզ քէլիմէսի եուՆանիճէ օլուպ եըյգանմաղ վէ թէմիզլէնմէք տիր. լաքին բուհանի մանատա պու սբբր իման վէ սու իլէ իճրա օլունտուզունտա վաֆթիզ օլունան իւզերինէ Փէտէր Ալլահըն լութֆու էնէրէք պիլ ճիւմլէ կիւնահլարընտան փաքլէր, եանի կէրէք ադամական կիւնահընտան վէ կէրէքսէ ամէլէն իշլէտիյի կիւնահլարընտան փաքլէնմիշ օլարաք եէնի ծողուշ հայաթընա մալիք օլուպ Քրիստոսուն քիլիսասընա ազա օլուր, Ամալ. 2. 47։

2. ԱԴԱՄԱԿԱՆ ԿԻՒՆԱՀ ՆԷ՞ ՏԻՐ

Ադամ վէ Եւա Եղեմակ Ալլահըն էմրինի պոզմաղլէ կիւնահ էթմիլէր, վէ Եղեմակն թարա օլտուլար. Թէք. 3. 6, 7։ Վէ անտէն սոնկրա Ադամ վէ Ե-

2004

ւանքն պու կիւնահը ճիւմլէ նէսլինէ կէչտի։ Զաթէն պու խուսուսլարը քէլամ պիզէ աչըգ սուրէթաէ կէօսթէրիր, վէ Բապպ զէմինաէ ինսանքն չէրբի արթաղընը վէ գալպինին ճիւմլէ թէսավուր ու էֆքեարը հէր կիւն անճագ չէրիր օլսուզունու կէօրախ, Թէք. 6. 5։ Դաւիթ Մարգարէ տախի ադամական կիւնահրնքն պիլ ճիւմլէ ինսան ճինանինաէ մէվճուտ վէ թապիի՝ հալ իտիյինի պէյան էտէր, իչթէ չէրը իլէ տօղտուտ վէ վալիտէմ պէնի կիւնահ իչինաէ համիլէ օլտու. Մէզ. 51. 5։ Պողոս Առաքեալ տախի պու հագիգաթը պէրբաղ սուրէթաէ պէյան էտէր. եանի սալիհ եօգ, պիր պիլէ եօգ տըր. ֆէհիմ էտէն եօգ վէ Ալլահը արայան եօգ տըր ճիւմլէսի զէլալէթէ տիւչիւպ հէփ ֆասիտ օլտուլար. Բօմ. 3. 10, 12։ Բօմ. 5. 12, 13։ Իչթէ ադամական կիւնահ պու տըր քի Յս. Քրիստոսուն էօլիւմինէ վաֆթիզ օլմազէ ճիւմլէ կիւնահտան ազատանմըշ վէ փաքէնմիշ օլուրուզ. Բօմ. 6. 3, 4։

Պիր չախս քրիսթիյան օրմագ իչուն չարթ ու մութլաղ տըր վաֆթիզ օլմագ, իսմի վաֆթիզին էլզէմ օլտուզունու անլաթմագ իչուն Յս. Քրիստոս էֆէնտիմիզ տախի Յորդանանտա վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսին էլի իլէ վաֆթիզ օլտու քի հիչ էհթիյաճը եօգ իսի. Մատ. 3. 13, 17։ Ղուկ. 3. 21, 22։ Մար. 1. 9, 11։

Իչպու թէօվպէ վէ վաֆթիզ սըրրը Յովհաննէսէն պաչլատը իսկ տէ անրն հագիգի վաֆթիզ հագընտա չէհատէթի չու օլտու. պէն սիզի թէօվպէ իչուն սու իլէ վաֆթիզ էտէրիմ, ամմա պէնտէն սոնկրա կէլէն պէնտէն գուտրէթլի տիր, անրն այագ գապլարընը պիլէ թաչըմայա լայըգ տիր։ Բուհ իլ Դուտս վէ աթէչլէ վաֆթիզ էտէճէք տիր։ Մատ. 3. 11։

ՀՍՍՌ-ԱԳԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Ա. ԻՄ Ա. ՄԱՍՆԵՑՈՒ ԱՆՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
39407-17

3. ՅԻՍՈՒՍ ՆԷ ԶԷՄԱՆ ՊԱՇԼԱՏԸ

ՔԷՆՏԻ ՀԱԳԻԳԻ ՎԱՖԹԻԶԻՆԷ

Բապպըմըզ քէնտի ճէլիլ զըյամընտան սոնկրա իսի քի քէնտի չակիրտլերինէ սէլահիյէթ վերերէք տէր. սէմատա վէ զէմինաէ պիւթիւն հիքիմէթ պանա վերիլտի իսմի կիտինիզ ճիւմլէ միլլէթլերի չակիրտ էտինիզ վէ անլերի Փէտէր Օղուլ վէ Սաֆիզ Բուհուն իսմինաէ վաֆթիզ էտինիզ վէ սիզէ էմիր էթտիյիմ չէյլերին ճիւմլէսինի հըֆզ էթմէյի անլերէ թալիմ էտինիզ. վէ իչթէ տիւնեանընն նիհայէթինէ տէկին պէն հէր վագըթ սիզին իլէ պէրապէրիմ. Մատ. 28. 20։ Շակիրտլէր իսէ Պէնտեկոստէտէ բուհ վէ աթէչլէ վաֆթիզ օլարագ անլերտէն Պետրոս այաղա գալգըզ Յս. Քրիստոս էֆէնտիմիզին զըյամընը վաղ էտէր իբէն անը տինկլէյէնլերտէն՝ էյ պիրատէրլեր նէ եափալըմ տէտիլեր. վէ Պետրոս անլերէ թէօվպէ էտինիզ վէ հէր պիրինիզ կիւնահլարընն աֆվը իչուն Յս. Քրիստոսուն իսմինէ վաֆթիզ օլունսուն վէ Բուհ իլ Գուտս աթիյէսինի ալաճագընընզ, զիրա վատ սիզէ վէ էվլատլարընընզա վէ ճիւմլէ ուզագտա օլանլարա տըր. Ատալ. 2. 37, 38։ Վէ հէման օլ կիւնտէ անլերտէն թագրիպէն իչ պինտէն զիյատէ Յս. Քրիստոսուն իսմինէ վաֆթիզ օլունուզ Բուհ իլ Գուտսուն աթիյէսինէ մալիք օլարագ քիլիսայա գայտ օլունտու։

Իսմի պուրատա կէօրիւյօրուզ քի չակիրտլեր պու ճիւմլէնին խէլասընա մուճիպ օլան վաֆթիզ սըրրընը թէէխիրաթա ուղրաթմայարագ պէօյիւք վէ քիչիւք թէֆրիք էթմէյէրէք տէր հալ անլերի Փէտէր վէ Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուտսուն իսմինէ վաֆթիզ էտէ-

րէք քրիստոս զամմ էտէր խաչէր։ Բապպըմրդ Յս. Քրիստոս տախի կիճէլէյին եանընա կէլէն Նիկոդիմոս խամինտէ օլան պիր մուսլիմէ խիթապէն եէնի ծոզուչա տավէթ էյլէտի. չէօյլե քի հէր ճան Ալլահդն մէյէքիւթիւնէ կիրմէք իչուն սուտան վէ բուհտան ծոզմասը էլզէմ խաի. Յով. 3. 3։ Պինայէնալէյն հիչ պիր ճան մալիւմաթ եախօտ սաղ ամէլէրի իլէ տէյիլ անճագ իման էտիպ վաֆթիզ օլունմասրգճա թէպրիր օլունամազ, նասըլ քի Մարկոս ինճիլինտէ օգույօրուզ. իման էտիպ վաֆթիզ օլունանլար խէլաս պուլաճագ վէ իման էթմէյէն ալէյհինէ հիւքմ օլունաճագ տըր. Մար. 16. 16։ Իման պուրտա կէօրտիւք քի իման էտիպտէ վաֆթիզի թէէխիրաթա ուղրաթմագ իսթէյէնին էօմրիւ թէէլիքէլի օլուպ հիւքմ ալթընա կիրէր։ Քէլամդն վէրտիյի նուր թատիք էտէր քի հէօքիւմտէն ազատ վէ խէլաս օլմագ անճագ իման վէ վաֆթիզ վասրթասը իլէ օլուր, պու զանօն միւճիւլինճէ եանի Փէտէր Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուտս իսմինէ իմանլէ վաֆթիզ օլմայանլար քրիսթիյան սայրլմասրգտան մատա թաիֆէ թապիր օլունարագ ազամական կիւնահ ալթընատա մահքիւմ տիր. բէսուլի էյատտա հէր պիր իման էտէնլէր վագթ զայպ էթմէյերէք տէր հալ վաֆթիզ օլտուգլարընը քէլամ աչիքտարա կէօսթէրիր. Սամ. 2. 38։ 8. 38։ 16. 33։ 18. 8։ 16. 15։ Իչթէ պու զատար հապիգաթլարը այնէն կէօրիւպ զայէթ մուհիմ պիր սրրր օլտուղունու գապալ էտէրէք Հայաստանեայց Առաքելական վալիտէ քրիսամրդ քէնտի էվլատլարընդն վաֆթիզինի թէէխիրաթա ուղրութմամագ իչուն հէնուզ սէքիզ կիւնլիւք իքէն անը վաֆթիզ էտէրէք եըյդար փաքլէր Փէտէր Ալլահրմրդա էվլատ, Յս. Քրիստոսա մի-

րատ չէրիքի վէ Բուհ իլ Գուտսա իսէ ազիզ պիր հէյքէլ եավարագ քրիսթիյան զայտ էտէր։

Իման պաղրլարը տիւչիւնիւյօրլար քի տատէմ պիր չօգ քիթապլար վէ քէլամ տինկէլէյիպ մէյք էտէրէք իմանլէ խէլաստ մալիք օլուպ սալին օլտուգտան սոնկրա վաֆթիզ օրմալը, պու խուսուստա տախի քէլամա պագալրմ. Պոդոս առաքեալ պու պապտա չէօյլէ եազար. իճրա էթտիյիմիզ սարսի ամէլէրտէն օրմայարագ անճագ քէնտի մէրհամէթինէ կէօրէ եանի եէնի ծոզմա եըյդամասը վէ Յս. Քրիստոս վասրթասը իլէ իւզերիմիզէ զանի զանի տէօքտիւյիւ Բուհ իլ Գուտսուն եէնիլէթմէսի իլէ պիզի խէլաս էյլէտի։ Տիտոս 3. 5, 6։

4. ԻՄՏԻ ՆԷ՞ ՏԻՐ ՎԱՖԹԻԶ ՇԱՐԹԼԱՐԸ

Ա. ԻՄԱՆ. չու հալտէ հէր վաֆթիզ օլունանընդ էվէլա Փէտէր վէ Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուտսա ինանմասը լազըմ տըր. նասըլ քի, Մատթէոս ինճիլինտէ օգույօրուզ. իման էտիպ վաֆթիզ օլունան խէլաս պուլաճագ իման էթմէյէն ալէյհինէ հիւքիւմ օլունաճագ տըր։ Մատ. 16. 16։

Բ. Վաֆթիզ սրրրընդն իճրասը իչուն վասրթա քէլամ, մատատէսի սու վէ մէմուրու խէ քրիսթանընդ էլ գօնուլարագ սէլահիյէթ ալմըշ բուհանիսի տիր։ Յակ. 1. 18. Ա. Պետ. 1. 23։

Գ. Վաֆթիզ օլունան հէր չախս Ս. աւազանտա օրհնել օրմուշ սույա Փէտէր վէ Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուտսուն իսմինէ իչ տէֆա կէօմիւլիւպ Յս. Քրիստոսուն էօլիւմ վէ զբյամընա հիսսատար օլարագ իման իւմիւտ վէ մուհտապպէթի գուչանմալը տըր. Մատ 28. 19. Կող. 2. 12։

Դ. ՆԷ ՏԻՐ ՎԱՅԹԻՋ ՍԲՐԲԸՆԸՆ ՀԱՍԱԼԱԹԸ

Աստմէր վաքթիզ օրմազէ տէյի քի եալընրդ կիւնահարբընատան գուրթուլրդ Այլահրն լութքու իլէ անա էվլատ օրուրլար, իլլա Ա. աւազանատան ուզատուգ-լարը մինասիպէթլէ եէքարիկէրինէ պիրատէր տախի օրուրլար. անլէր ուզատուգլարը ազիզ քրիսանընն պիր ճիւմլէ էմիր վէ խորհուրդլարընը պիրլիքատ իճրա էթ-մէլի տիրլէր. Նասել քի Պօղոս առաքեալ սէօյլէր ,զիրա Յս. Քրիստոսա օրան իմանընն վասրթասը իլէ ճիւմլէնիզ Այլահրն էվլատբասընընդ. զիրա սիզին ճիւմլէնիզ քի Քրիստոսա վաքթիզ օրանատունուզ Քրիստոսու կէյմիչ-սինիզ։ Գաղ. 3. 27, 28։

Ե. ՆԷ՞ ՏԻՐ ՎԱՅԹԻՋ ՕԼՈՒՆԱՆԼԱՐԸՆ ՊՕՐՃՈՒ

Իմանլէ վաքթիզ օրանլար վաքթիզ վասրթա-սը իլէ ալրընլարը լութքու դավի տագլամալը տբր-լար. գայտասրդ վէ գայկրսրդլրդէ տիւնեայա տալրդ քէնտի զամիր վէ բուհլարընը ույուչարրմամալը տբրլար, վավքթիզ վասրթասը իլէ փաքլէնմիչ վէ խէլաս օրմուչ ճանլար տայիմի տուրէթատ պաղլը գալմալը տբրլար քէնտի Խէլասքեարլարընա։ Եփես. 5. 26, 27։

Զ. ՓԷՏԷՐ ՎԷ ՕՂՈՒԼ ՎԷ ԱԶԻԶ ՐՈՒՀՈՒՆ ԻՍՄԻՆԷ ՎԱՅԹԻՋ ՕԼՈՒՆԱՆԼԱՐ ԹԷՔՐԱՐ ՎԱՅԹԻՋ ՕԼՈՒՆՄԱԼԸ՞ ՄԸ.

Խայրը, չիւնքիւ քէլամընն տօղրու թալիմի միւ-տատատ էթմէգ. Պօղոս առաքեալ տախի պու խուտուս-տա եազմըշ տբր, ըուհ պիր, Բապպ պիր, իման պիր վէ վաքթիզ տախի պիր տիր Եփես. 4. 5։ Պիրմէզմիսինիզ

քի սիզ Յս. Քրիստոսուն էօլիմինէ պիր տէֆա վաքթիզ օրանատունուզ. պունունէ քէլամ կէօսթէրիր քի Քը-րիստոս պիր տէֆա էօլիւպ գրեամ էթմիյի միսիւլլիւ-անընն էօլիւմինէ վաքթիզ օրանլարընն տախի վաքթիզի պիր տէֆա օրուպ իքի օրմազ զայրի միւմքիւն տիր. տատէ քրիսթիյան օրմազ իչուն պիր տէֆա վաքթիզ օր-մազ լազըմ վէ վաքթիզ սբրրը թէքերրիւրլէնմէյէն պիր տէրին սբրը տբր. Բօմ. 6. 3։ Եփես. 4. 5։ Պի-րինճի վաքթիզի թանգիր էտէրէք վաքթիզ օրանմուչ-լարը թէքրար վաքթիզ էտէնլէրէ վէ օրանանլարա գար-չը Պօղոս առաքեալ պու չէտիա քէլամլար իլէ թազիր էտէր. Իպր. 6. 4, 6։

Է. ԷՕՅԼԷ ԻՍԷ ԱՄԱԼԸ ԸԷՍՈՒԼ 19 ԻՆՃԻ ՊԱՊՏԱ. ԵԱԶԸԼՏԸՂԸՆԱ. ԿԷՕՐԷ ԵՓԵՍՈՍՏԱ. ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ՕՆ ԻՔԻ ՇԱԿԻՐՏԼԷՐԻ ՊՕՂՈՍԱՌԱՔԵԱԼ ՆԻՁՈՒՆ ԹԷՔՐԱՐ ՎԱՅԹԻՋ ԷՅԼԷՏԻ. ԱՄԱԼ. 19. 5

Պօղոս առաքեալրն Եփեսոստա պու օն իքի չակիրտլէրի թէքրար վաքթիզ էթմէսի տէյի քի եա-լընրդ Ըուհ իլ Գուրատու տրմատրդլարը իչուն. իլլա Փէտէր վէ Օղուլ վէ Ըուհ իլ Գուրատուն իսմինէ վաքթիզ օրմայրդ եալընրդ Յովհաննէսին վաքթիզի իլէ վաքթիզ օրատուգլարը իչուն իսի. չիւնքիւ վաքթիզ էտիճի Յով-հաննէս տախի պէօյլէ չէհատէթ էթմիշ իսի քի ,պէն սիզի թէօվպէ իչուն սու իլէ վաքթիզ էտէրիմ ամմա պէնտէն սոնկրա կէլէն պէնտէն գուտրէթլի տիր անընն այագ գապլարընը պիրլէ թաշըմայա լայրդ տէյիլիմ օ սիզի Ըուհ իլ Գուրատ վէ ատէշլէ վաքթիզ էտէճէք տիր.

Մաա. 3. 11։ Իսմի կէօրիւյօրուզ քի պու վաֆթիզ սրբրբ հէր նէ գասար վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսատէն պաշլասը իսէ ատ պու սրբրբն թէմամիյէթի Յս. տան էմր վէ պահչ օլունտու քի անտէն սոնկրա սէրահիյէթ-սար օլան առաքեալ վէ չակիրտլէր վասրթասը իլէ իճրա էտիլիր իսի։ Անտէն սոնկրա պու գանոն վէ քէլամ մուճիպի եանի Փէտէր Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուասուն իսմինէ վաֆթիզ օլանլար կէրէք Բուհ իլ Գուասա նայիլ վէ կէրէքսէ նայիլ օրմամըշ օլմալար պիլէ, պէ թէքրար վաֆթիզ էթմէզլէր իսի. չունքիւ էկէր պիր տէֆա տահա վաֆթիզ էթսէլէր իսի էվէլքինի թահդիր էթմիշ օլմազլար իսի. պունու իսէ հիչ պիր առաքեալ վէ չակիրա էտէմէզ իսի, զիրա Ալլահդն բուհու թէշվիշէ պահս տէյիլ տիր։ Պօղոս առաքեալ Եփեսոստաքի վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսին էլի իլէ վաֆթիզ օլունանլարը թէքրար վաֆթիզ էթսի իսէ անլէր Փէտէր Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուասուն իսմինէ վաֆթիզ օրմամըշլար իսի պիզդաթ քէնտիլէր տախի չէհատէթ էտէրէք տէտիլէր քի Բուհ իլ Գուաս մէվճուտ իսիյինի պիլէ էշիթմէտիք։ Սմալ. 19. 2։ Իշթէ պու սէպէպտէն իսի քի առաքեալ անլէրի թէքրար վաֆթիզ էյլէսի. ամմա Սամարիա միմինլէրինէ կէլտիյմիզտէ անլէր միւղէշիր Փիլիպոսուն աղզընատան Ալլահդն քէլամդն էշիտիպ իման էտէրէք երքէքլէր վէ կէրէք գասընլար Յս. Քրիստոսուն իսմինէ վաֆթիզ օլունուրլար իսի, Սմալ. 8. 12։ Լաքին քէլամդն կէօսթէրտիյինէ կէօրէ անլէրին հիչ պիրիսի իւզէրինէ Բուհ իլ Գուաս նիզիլ օրմամըշ իսի Սմալ. 8. 16։ Պետրոս վէ Յովհաննէս առաքեալլար Երուսաղէմատէն Սամարիա-ետ էնտիքլէրինտէ Սամարիա միմինլէրինի թէքրար սու իլէ վաֆթիզ էթմէտիլէր, չունքի էսաս վաֆթիզ պիր

տիր վէ իքի օրմազ, պուրասա օ հագդ իճրայա գօնուլա-բազ Փիլիպոս վասրթասը իլէ իճրայա գօնուլմուշ իսի. անլէր Բապզ Յս. Քրիստոսուն իսմինէ վաֆթիզ օրմուշ-լար իսի. Սմալ. 8. 16. իսմի անլէրին էհթիյաճը եալընըզ Բուհ իլ Գուասա նայիլ օրմազ իսի օ զէման մէգքիւբ առաքեալլար իւզէրլէրինէ էլլէրինի գօյմալարը իլէ Բուհ իլ Գուասա նայիլ օրտուլար. Սմալ. 8. 17. իսմի պու գանոն միճիպլիւ եանի Փէտէր վէ Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուասդն իսմինէ վաֆթիզ օլան քիմսէլէրի թէքրար վաֆթիզ էթմէք ազմընատա պուլունան տօսթլարրմըզա պիր տէյէճէյիմիզ վար իսէ օ տա պու կիւն ճանլարդն էհթիյաճը թէքրար սու իլէ վաֆթիզ օրմայրզ անճագ Բուհ իլ Գուաս վաֆթիզինէ տիր. էվէլճէ զիքր էթտիյիմիզ կիպի Պետրոս վէ Յովհաննէս առաքեալլար Սամարիա միմինլէրինտէ պու մուհիմ էհթիյաճլարընը կէօրմէքլէ Բուհ իլ Գուասա նայիլ օլալար տէյու տուվա էտիպ անլէրին իւզէրինէ էլլէրինի գօյարազ օրատա պէրէքէթ օլտրլար. Սմալ. 8, 17։ Հազիգաթէն պու կիւն ճանլարդն էհթիյաճը պու տրր, տուա էտէլիմ քի Բապզըմըզ պիզէ թէքրար սու իլէ վաֆթիզ էտէն տէյիլ իլլա Բուհ իլ Գուասուն նիզուլինէ վասրթա օլան Պետրոսլար վէ Յովհաննէսլէր իրսալ էյլէսին, ամէն։

Պիր տէֆա վաֆթիզ օլունուպտա սոնկրատան թէէսիր վասրթասը իլէ թէքրար սու իլէ վաֆթիզ օրմազ արզուսունատա պուլունան սէվկիւլիւ պիրատէր վէ հէմշիրէլէրիմիզէ տախի բիճամըզ այնի տիր քի էհթիյաճ սու իլէ վաֆթիզէ տէյիլ չունքիւ օ հագդ պիր տէֆա եէրինէ կէլմիշ, ամմա տահա զիյատէ Բուհ իլ Գուաս վաֆթիզինէ տիր. Յովհաննէս առաքեալ տախի պիզէ անը թավսիյէ էտէր. սիզին իսէ մուգատասէս թարա-

ֆբնաան մէսհինիզ օլմազլէ հէր չէյի պիլիրսինիզ։ Ա. Յով. 2. 20։ Իմաի պունա սայ էաէլիմ նասըլ քի սիզին անքն թարաֆբնտան ալարզընըզ մէսհ սիզաէ գալըբ վէ պիր քիմսէնին թալիմ էթմէսինէ էհթիյաճը-նըզ եօք սըբ։ մաակմ քի օլ մէսհ սիզի հէր չէյ հագ-գընտա թալիմ էաէր։ Ա. Յով. 2. 27. Յով. 14. 26 վէ իթթիհատա կէթիրիր Եֆէ. 4. 3։ Պիզ միւմինլէրէ իսէ անը պիլիպ ճէհտ էաէրէք Քրիստոսուն պիր մու-հապզէթ պայրաղը ալթընտա Եսա. 59.19 միւթէ-ֆիքէն միւչարէքէթ վէ տուալար իլէ էօլիւմսիզ ճան-լարըն իէլասընա վասըթա օլան պու գըյմէթլի պէշ-էրէթի թէէիրաթա ուղրատարաղ բուհուն միճիւպ օր-տուղու իթթիհատը պօղան վէ անքն մուհապզէթ զէն-ճիրլէրինի գըրան պու եանկլըշ իբինճի վաքթիզ թա-լիմաթը օրմայաճա՞ղ մը։ Իշպու եանկլըշ թալիմաթ բէ-սուլի թալիմէ մուղայիր վէ թէքրիբէլէր մէյատանա կէթիրիպ միւմինլէրի եէքթիկէրինատէն այըրըպ նիչէ ճանլարընտա սիւրչմէսինէ սէպէպ օրմագտա սըբ։

5. ՆԻԶՈՒՆ ԳԱՏԻՄԻ ՐԷՍՈՒԼԻ ՔԻԼԻՍԱԼԷՐ ՁՕՃՈՒԳԼԱՐԸ ՎԱՖԹԻԶ ԷՏԷՐ

Հէր չախս կէրէք պէօյիւք վէ կէրէքսէ քիւ-չիւք ադամական կիւնահատան գուրթուլմագ իչուն Փէ-տէր Օղուլ վէ Բուհ իլ Գուատուն իսմինէ վաքթիզ օ-լունմալարը էլզէմ վէ հայաթի սիր վէ պունուն իչուն իսի քի բէսուլլար պէօյիք վէ քիւչիւք թէքրիդ էթ-մէյէրէք վաքթիզ էաէր իսիլէր։

Ա. Պօղոս առաքեալ Լիդիայը էյլի պէյթի իլէ վաքթիզ էյլէսիյինէ նազարէն չօճուգլարը թէքրիք

էթմէզլէր իսի։ Առաք. 16. 15։

Բ. Ֆիլիպէ մահալուսխանէ միւտիրիւ քէն-տիսի վէ ճիւմլէ թէալլիւգաթը իլէ տէրագաղ վաքթիզ օլունտուլար։ Առաք. 16. 33։

Գ. Վէ Սինագոգ ըէիսի Կրիսպոս պիւթիւն էյ-լի պէյթի իլէ Բաղպա իման էթտի, Կորընթոսլու-լարտան տահի չօղ քիմսէլէր էշիտիպ իման էտէրէք վաքթիզ օլունտուլար, Առաք 18. 8, 9։

Դ. Պօղոս առաքեալ Ստեփաննոսուն խանէսի խալգընը տահի վաքթիզ էթտի, Ա. Կորն. 1. 16։

Իշթէ պուրատա քէլամ պիզէ պէրրագ սու-ըէթտէ կէօսթէրիր քի առաքեալլար պէշարէթ էնտա-սընտա Յս. Քրիստոսու գապուլ էտէն հէր չախսը եանի փէտէր վալիտէ վէ չօճուգլարը տահի թէքրիք էթմէ-յէրէք տէրհալ վաքթիզ էտէրլէր իսի, Առաք. 16. 15, 3. Այ. 33. Առաք. 18. 8, 9։ Քէլամտա կէօրիւյօրուզ քի չօճուգլարընը վաքթիզ լութֆունա վէ կէրէքսէ չիֆա պուլմալարընա փէտէր վէ վալիտէյէրին իմանը վասը-թա օլույօր իսի։ պուրատա Յս. Քրիստոս պիր փէտէ-րէ իման էտէպիլիր իսէն իման էտէնլէրէ հէր չէյ միւմքինն տիր տէտի։ Մար. 9. 23, 24։ Իշտէ կէօր-տիւք քի պու չօճուղուն չիֆասը քէնտի իմանը իլէ օրմայըպ անճագ փէտէրինին իմանը վասըթասը իլէ օլ-տու։ Մար. 7. 29, 30։ Յով. 4. 49, 50։ Մաթ. 8. 13։ Իշթէ պու գատար իսպաթլար իլէ գարար էտէրիզ քի չօճուգլարընը կէրէք խասթալըղընտան չիֆա պուլմա-լարը վէ կէրէքսէ վաքթիզ օլունարագ ադամական կիւնահատան գուրթուլմալարը քէնտի փէտէր վէ վալի-տէսինին իմանլարը իլէ օրմուշ սըբ վէ օլապիլիր։ պի-րա եօգարտա զիքր օլունան վէ պունա պէնզէր պիր

չօղ այէթլէրէ նազարէն Յս. հիչ պիր փէտէր կա վալ-
ատէյ ատմէմիչ տիր քի չօճուղուն իման էտէպիլիր մի՞.
բաւէթինի պանա վէրէպիլիրմի՞, վէ մուճիզլէրինի
անկլայապիլիրմի՞, չինքիւ պու սբրը բուհանի պիր
լութֆ օլմազլէ փէտէր վէ վալիտէնին իմանը իլէ տա-
խի էհանա օլունուր։ Պազրլարը իման իլէ տէյիլ ան-
ճագ ազլէն տիւչիւնիւյօրլար քի չօճուգլար Ալլահը նէ
պիլիր վէ նախօտ նասրլ իման էտէպիլիր, անէր
պէօյիւյիւպ Ալլահը պիլիպ իման էթտիքատէն սօնկրա
վաֆթիզ օլունմալը տէյօրլար. պու կանկլըչ թալի-
մաթ թարիխի միլատրն 1050 սինատէ Պէրինկարիոս
ագլընատան իճատ էյլէտի իսկ տէ գատիմ բէսուլի
քիլիսալար անը թարա էյլէտիլէր. լաքին կէօրիւնիւ-
յօր քի պու-կիւն տախի օ կանկլըչ թալիմին արգա-
սընա կիտէնլէր վար տբր. անէր պիլմէլի տիրլէր քի
կէրէք Ատաը Աթիքատ վէ կէրէքսէ Ատաը Ճէտիտատ
տախի Ալլահ չօճուգլարը գապուլ էտէր վէ անէր իլէ
ատատ տախի կիրիչիր։ Թէսնիյէ 29. 10, 11։

Յովել քիթապընատա տախի այինէն կէօրիւ-
րիւզ քի Ալլահ մահսուսմլարը վէ հաթտա սիւտ էմէն-
լէրի տախի հուզուրունա տավէթ էտիյօր. Յովել. 2.
16. ազլէն տիւչինէն ատէմլէր չօճուգլարը Ալլահէն
հուզուրունատան վէ վաֆթիզ լութֆունատան մահրում
պըրագզյօրլար, լաքին Յս. պու կիպիլէրինի չէտիտէն
թազիր էթմիչ տիր չու լաթիֆ քէլամ իլէ քի տէր.
պըրագընըզ չօճուգլարը պանա կէլսին. Մատ. 19. 13.
15. Մատ. 10. 13, 14։ Ղու. 18. 16. չինքիւ մէլէ-
քիւթիւսէմավաթ պու մագուլէլերին տիր. պունա
պինայէն կանի Բապպըմըզ Յս. Քրիստոսուն քէլամը
միճիպինճէ քիչիք չօճուգլարը մէլէքիւթէ ատա է-

տիյօր իսկ պունունլա թատատիք էտէրիզ քի քիլիսամըզ
տախի քէնտինէ թապի օլան չօճուգլարը Փէտէր Օղուլ
վէ Բուհ իլ գուտատուն իմտինէ վաֆթիզ էտէրէք ատա
էտէր։ Անէր Քրիստոսուն միւպարէք սիւրիւսինին
գուզուլարը տբրլար։ Յովհ. 21. 15. իման միմինէր
քէլամտա ույանըզ օլտուգլարը մինատիպէթլէ պու հա-
զիրգաթլար էօնիւնատէ թէվազու գալզ իլէ գուչանըզ
բէսուլի քիլիսանընն էսասարընատա գավի գալարագ ան-
ճագ պու կիւնքիւ միմինէրին էհթիյաճը եալընըզ
Բուհ իլ Գուտատուն վաֆթիզինէ տիր. չինքի Բուհ
իլ Գուտուսէ վաֆթիզ օլանլար տբր քի տթէչէ տօ-
լարագ քէլամը նութք իթտիքլէրինատ տինկլէյէնլէրին
պիր գբամը տիւնեատան այրըլբր վէ տիկէր գբամը իսկ
չէրապլէ մէմու տէյտ զանն էտէրլէր։ Իչթէ Ալլահէն
իրմի տիւնեա իրմինին եանընատա տիվանէլիք սայբլար.
իման տուա վէ նիյազ էտէլիմ քի Երբորդութիւն Ալ-
լահրմրզ քէնտի իմտինէ սու իլէ վաֆթիզ օլուպտա
քիլիսասընա ատա գայտ օլանլարա Բուհ իլ Գուտատուն
գանիլիյինի էհանա էյլէսին քի բուհ վէ հազիրգաթլէ
տուա էտէրէք սէճատ էտէլիմ։ Սու իլէ վաֆթիզ հազ-
գընատա պու գատար իլէ քիֆայէթ էտէրէք պիր իբի
մուհիմ նօղթալարատա տախի պիր գաչ այէթլէր կէօս-
թէրմէք մինատիպ սայբլար։ Օղուլան ճանլարա թավ-
սիյէ էտէրիզ քի պու այէթլէրի տիգաթլբճա մէչզ
էթմէլի տիրլէր քի բուհանի էօմիւրատէ ֆայտէմէնտ օ-
լալար։

ՍԷԼԱՀԻՑԷԹ ՆԷ՞ ՏԻՐ

Պու պիր իլահի գանօն տբր քի հիչ պիր քիմ-
սէ պու սէլահիյէթի ալմատբգճա հաթտա Բուհ իլ

Գուտս վէ հիքմէթլէ մէմլու օլսա պիլէ վաֆթիզ վէ հաղորդութիւն սբրրընը իճրա էտէմէզ. Մաթ. 16. 18, 20, Մաթ. 18. 18. Յովհ. 20. 23.

ԷԼ ԳՕՅՄԱԳ

Իչթէ պուրատա կէօրիւյօրուզ քի Բուհ իլ Գուտս վէ հիքմէթլէ մէմլու օլանլար պիլէ էլ գօյմագ սէլահիյէթինի ալմատրգճա հիչ պիր խորհուրդ իճրա էտէմէզլէր իտի. Ամալ. 6. 3, 6։ Ամալ. 13. 3. Ա. Տիմ. 4. 14. Բ. Տիմ. 1. 6։

ԲԻԼԻՍԱՏՍ ՍԷՃՏԷ ՎԷ ՏԻՋ ՁԷՕՔՄԷԲ

Պու տախի Բրիստոսուն քիլիսասընտա իլահի պիր գանօն օլուպ իճրասը իսէ հաղիգի միւմիւնլերէ մախսուս տրը. լաքին սատթ կէլիր վէ հալա հաղըր տրը քի կէրչէքտէն սէճտէ գըլանլար Փէտէրէ բուհ վէ հաղիգաթլէ սէճտէ գըլանլար. զիրա Փէտէր տախի քէնտինէ պէօյլէ սէճտէ գըլանլարա իսթէր. իչտէ պու հաղիգաթլար ուղրունտա միւմիւնլերին պօրճու տրը տուալարտա վէ քիլիսալարտա ըէտմէն սէճտէ գըլմագ։ Պաղըլարընը պու իլահի խըզմէթ կիւճիւնէ կիտէրէք եանկլըշ թէֆսիրաթլարէ քէնտի քէնտիլէրինի ալտատրըլար տէյէրէք պու վազիֆէ ճէսէտէ այիտ պիր չէյ տէյիլ, իլլա բուհ իլէ սէճտէ տիր, օ տա մահճուպլուգ. հալ պու քի բուհ ճէսէտտէ պուլունտուգճա իբիսինին պիրլիքտէ սէճտէ էթմէսի լազըմ տրը, նասըլ քի վաֆթիզ տախի բուհանի պիր վազիֆէ իտի իսէտ օ բուհ իլէ իճրա էտէրէք պիթմէզ, հէր հալտէ ճէսէտլէ սույա կէօմիւլմէք լազըմ տրը, իմտի պու իլահի գանօն տախի

ճէսէտտ վէ բուհ պիրլիյի իլէ ըէտմէն օլմալը տրը, չիւնքի Յիսուսուն այաղընա սէճտէ էտէնլէր բուհէն տէյիլ իլլա ճէսէտճէ եէրէ գատար էյիլէրէք սէճտէ էթմիլէր։ Իմտի հաղիգի միւմիւնլէր տախի չու իթիգաթլէ սէճտէ էթմէլի տիրլէր։ Սէմատա օթուրուպ զէմինի պատամագ էտէն Երրորդութիւն Ալլահմըզըն այաղընա գատար գափանարագ սէճտէ էթմէլի տիրլէր. զիրա փէտէր տախի քէնտինէ պէօյլէ սէճտէ գըլանլար իսթէր։ Ալլահ բուհ տրը վէ անա սէճտէ գըլանլար բուհ վէ հաղիգաթլէ սէճտէ գըլմագ կէրէք տիր տէտի. Յովհ. 4. 23, 24։ Վահի. 19. 10. Ամալ. 9. 40. Ամալ. 7. 59։ Ամալ. 20. 26. Ամալ 21. 5. Փիլ. 2. 1. Ա. Կորն. 14. 25։

Հաղիգաթ քէլամըն թալիմաթը տաիրէսինտէ պիր գըսմընա գավի սարըլմագ վէ տիկէր գըսմընը իսէ էհմալ էթմէք տօղրու տէյիլ տիր. պուրատա պիրագ տէրին տիւշիւնիւր իսէք էյի կէօրէճէյիզ քի սէճտէյի պիղէ չիրքին կէօսթէրէն վէ եախօտ պաչգա եօլչար իլէ անը թէրք էթմէք նէրէտէն զուհուր էտիյօր, վէ քիմլէր սէվմէտիլէր սէճտէյի։

Բապպա օլան սէճտէյի չիրքին կէօսթէրէն, պիրինճի թէն էֆէնտի վէ իքինճի չէյթանտը, զիրա օ սէճտէյի սէվմէյիպ ճէլիլ Ալլահմըզըն թախտընը հուզուրունտա հէր կիւն սէճտէլէր իլէ համալար էտէրլէր իքէն մաղրուրլուգ քէնտինի գապլայըպ ճէլիլ հուզուրատան տէօքիւլտիւլէր. այնի օլարագ պու թիւրապի ճէսէտտէ տախի մաղրուրլուգ օլուպ պըրագմագ քի Բապպէն հուզուրունտա սէճտէ գըլալըմ. իմտի միւմիւնլէր պու իլահի գանօնա իթատաթ վէ թէվազուլուզու գուչանըպ հէր հուզուրա տուրտուգլարընտա տիզ

վուրմագ վէ սէճաէ գըլմազը տախի տէր խաթր էտէ-
բէք իճրա էտիպ օ հուզուրուն պերէքէթլէրինի կէօ-
նէնմէյի տիրլէր, խմաի պիլ ճիւմլէ օգուլան վէ տինկ-
լէյէն պիրտաէր վէ հէմշիրէյէրիմիզէ իլան էտէրիզ քի
օգուտուգլարընտա անը եալընըզ օգուլուպ կէչմէք տէ-
յիլ իլա իճրասընա սայ էթմէյի տիրլէր։ Բաղպ քէն-
տի բուհու իլէ ճիւմլէմիզի մէհ էտէրէք օ պիպլերի
թալիմ էյլէսին ամէն։

ՖԻՅԱԹԸ 2 ՂՐՈՒՇ ՏԸՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ГСС Е. Библиотека
ՀԱՍՌ-Арм ССР

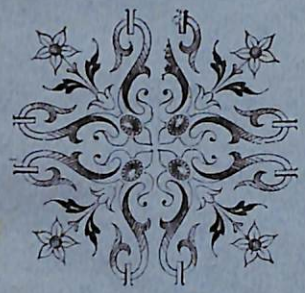

ԳԻՅԱԹԸ Հ ՂՐՈՒՇ ՏԸՐ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0594682